

Congres Ouderenpsychiatrie Parnassia Groep, 22 april 2020

Het (on)gezonde systeem van de oudere patiënt

Dit congres wordt georganiseerd door de specialismegroep Ouderen van Parnassia Groep. Het congres biedt een gevarieerd en interessant aanbod aan lezingen en workshops over diagnostiek en behandeling van ouderen met GGZ problematiek. De lezingen en workshops worden verzorgd door deskundige sprekers op het gebied van ouderen(psychiatrie), voor het merendeel Parnassia Groep medewerkers.

Het thema voor dit jaar is: het (on)gezonde systeem van de oudere patiënt

Onze belofte: je gaat naar huis met kennis die je de volgende dag in je eigen klinische praktijk toe kunt passen.

Voor wie

Inschrijving staat open voor zorgprofessionals in dienst bij Parnassia Groep.

Wanneer

22 april 2020

Waar

De Meervaart, Meer en Vaart 300, 1068LE Amsterdam

Meer informatie en aanmelden

Deelname is kosteloos. Vooraf aanmelden is noodzakelijk. Dit kan via de volgende link:

<https://nl.surveymonkey.com/r/PG-OuP2020>

Accreditatie

Accreditatie is aangevraagd voor Bureau Cluster I, Landelijke vereniging POH-GGZ, NIP, NVvP, NVP, NVRG, VGct, FGzPt, Registerplein, V&VN, RSV en VVGN.

Over de specialismegroep Ouderen

De specialismegroep Ouderen van Parnassia Groep richt zich op GGZ zorg voor patiënten in de derde en vierde levensfase. Globaal betreft het patiënten in de leeftijd van 55 jaar en ouder. Diagnostiek en behandeling van deze groep vraagt om bijzondere aandacht voor de sociale, psychische en somatische aspecten die met het ouder worden en oud zijn samenhangen. De specialismegroep ondersteunt de zorg aan deze patiënten door te adviseren over implementatie en gebruik van richtlijnen, het bieden van consultatie, het bevorderen van kennisuitwisseling, en het doen van voorstellen voor scholing, onderzoek en innovatie.

Samenstelling specialismegroep Ouderen:

- Specialismeider: Isis Koolhoven
- Ondersteuner: Daphne van Hoeken
- Leden: Rob Kok, Carlos Martis, Anton Karlas, Nour Alkaduhimi, Hafiza William

Programma:

- 09:00 – 09:30**   **Ontvangst & registratie**
- 09:30 – 09:45**   Opening en welkom door dagvoorzitter
dr. Rob Kok
- 09:45 – 10:15**   **Plenaire lezing: Parnassia Groep Familiebeleid bij ouderen; papieren tijger of
zichtbaar voor iedereen?**
Jurgen Verbeeck, *bestuurder zorg Parnassia, portefeuillehouder PG
familiebeleid*
- 10:15 – 11:00**   **Plenaire lezing: Familieperspectief: van monoloog naar dialoog**
Yvonne de Jong, *expert Familieparticipatie bij Vilans, Kenniscentrum voor
langdurende zorg*
- 11:00 – 11:30**   *Pauze, zaalwissel*
- 11:30 – 12:45**   **Workshopronde 1**
- 12:45 – 13:45**   *Lunch, zaalwissel*
- 13:45 – 15:00**   **Workshopronde 2**
- 15:00 – 15:30**   *Pauze, zaalwissel*
- 15:30 – 16:45**   **Workshopronde 3**
- 17:45 – 17:30**   **Napraten**
met een hapje/ drankje

Dit programma is mogelijk gemaakt door zorgbedrijf Parnassia, zorgbedrijf Antes, en de Parnassia Groep Academie.

Plenaire lezingen

Parnassia Groep Familiebeleid bij ouderen; papieren tijger of zichtbaar voor iedereen?

Jurgen Verbeeck, *bestuurder zorg Parnassia en portefeuillehouder Parnassia Groep familiebeleid*

In deze lezing staat het Parnassia Groep familiebeleid in de schijnwerpers.

In het PG visiedocument Familiebeleid is het doel hiervan als volgt gedefinieerd: *“de naastbetrokkenen te informeren over de behandeling en/of begeleiding en hen daarbij zo te betrekken en te ondersteunen dat er een respectvolle en effectieve samenwerking ontstaat tussen de patiënt, de naastbetrokkenen en de hulpverleners. Op deze manier wil de PG een stabiele situatie voor de patiënt en naastbetrokkenen realiseren. Dit helpt de medewerkers van de PG de meest optimale zorg te bieden en daarmee het herstel van de patiënt te bevorderen en de kwaliteit van leven van patiënten verbeteren.”*

Jurgen bespreekt hoe dit tot nu toe vorm heeft gekregen binnen de volwassenenpsychiatrie en geeft voorbeelden uit zijn eigen ervaringen als psychiater in de ouderenpsychiatrie.

Familieperspectief: van monoloog naar dialoog

Yvonne de Jong, *expert Familieparticipatie bij Vilans, Kenniscentrum voor langdurende zorg*

Mantelzorg bieden aan een naaste met psychische problemen is vaak intensief.

Onvoorspelbaarheid, complexiteit van de problematiek, wachtlijsten in de GGz en het ingewikkelde zorg- en ondersteuningsstelsel hebben een grote impact op het leven van familieleden en vrienden. Het beroep op naasten neemt toe vanwege de ambulantisering van de zorg en het overheidsbeleid dat op meer zorg in ‘eigen kring’ is gericht. Naasten spelen vaak een sleutelrol bij de behandeling van psychische problemen en bij het herstel. Toch is het gelijkwaardig samenwerken met en ondersteunen van familieleden nog niet overal vanzelfsprekend. Terwijl onderzoek bevestigt dat een goed contact tussen professional, patiënt en naasten en afstemming over ieders rol en positie, herstel kan bevorderen.

Aan de hand van gespeelde familie monologen, door expert Familieparticipatie en Trainingsacteur Yvonne de Jong, gaat zij de dialoog aan met de zaal om elkaar te inspireren en van elkaar te leren.

Workshops (worden verdeeld over 3 rondes van 4 workshops elk)

1. Ouderenpsychiatrie en systeemtherapie

Charlotte Ulmann, *Psychiater Parnassia regio Noord-Holland*

Graziella Piras, *Psychiater Parnassia regio Noord-Holland*

In deze workshop nemen wij je mee in de combinatie ouderenpsychiatrie en systeemtherapie. Na een inleiding over systemisch werken en de GGZ standaard naasten, gaan we aan de slag met een 'goed genoeg' pakket van kennis, vaardigheden en attitude om constructieve systeemgesprekken in een psychiatrische setting te kunnen voeren. Na deze workshop is de drempel om de naasten te betrekken weer wat kleiner geworden.

---

2. Complexe karakters in de verpleeg- en verzorgingshuizen

Maaïke Dijkstra, *Verpleegkundig specialist i.o. regio Noord-Holland*

Anton Karlas, *Verpleegkundig specialist Antes*

In de praktijk zien we in toenemende mate dat mensen die onder behandeling zijn van de ggz gaan wonen in verpleeg- en verzorgingshuizen. De begeleiding en behandeling voor een aantal van deze mensen kan een andere aanpak vragen. Sommige mensen kunnen een behoorlijke druk uitvoeren op de teams in deze sector, omdat er op een te laat moment wordt opgemerkt dat er een andere benadering nodig is. Vanuit de ggz bieden we deze teams ondersteuning, met als doel de begeleiding versterken, zodat ook de cliënt met een ggz achtergrond begeleiding krijgt die ondersteunend is.

---

3. De transferverpleegkundige en de maatschappelijk werker in het netwerk van de oudere cliënt

Paula Schuiling, *Transferverpleegkundige Parnassia regio Noord-Holland*

Melanie Hollenberg, *Maatschappelijk werker Parnassia regio Noord-Holland*

Sinds een jaar werken we binnen de ouderenkliniek in Castricum met een transferverpleegkundige. De taken die gerelateerd zijn aan 'wonen' werden hiervoor gedaan door onze maatschappelijk werkster. Wat doet een transferverpleegkundige? Wat doet de maatschappelijk werkster? Een leuke workshop voor degenen die nieuwsgierig zijn hiernaar en die de vraag hebben: hoe zit dat eigenlijk? In de workshop kom je er als PG collega achter wat onze werkzaamheden zijn. Daarnaast hebben we een leuke en interessante casus om samen met het publiek door te nemen. Na deze workshop weet je bij wie je moet zijn met welke vraag...

---

4. Diagnostiek bij de oudere migrant en de rol van het systeem

Mammate Yahyaoui, *Klinisch psycholoog Parnassia regio Haaglanden*

In de workshop zullen de volgende thema's aan de orde komen:
Veel voorkomende ziektebeelden, klachtenpresentatie, leeftijd en levensfase, culturele aspecten, alternatief zoekgedrag, systeem/ mantelzorg, diagnostiek bij ouderen (NPO/ CCD/ IQ en zelfredzaamheid / psychiatrische ziekte beelden/ CFI.

---

5. Systemische benadering van wetenschap

Eelco van Heijzen, *Verpleegkundig specialist Antes*

Isis Koolhoven, *Specialismeleader Ouderen Parnassia Groep, ouderenpsychiater Antes*

Waar het betrekken van het systeem rondom de patiënt inmiddels als noodzakelijk wordt gezien om goede resultaten in de zorg te bereiken, is dit (nog) niet gebruikelijk bij wetenschappelijk onderzoek. Wetenschappelijk onderzoek wordt -ook binnen de zorg- veelal geïnitieerd door een enkele (of een kleine groep) onderzoeker(s) naar aanleiding van een praktijkprobleem of vraag. Het "systeem" wat met dit probleem/deze vraag te maken heeft, is echter vele malen omvangrijker, maar wordt nauwelijks betrokken.

Onze stelling is dat het betrekken van het "systeem" bij onderzoek tot betere uitkomsten voor de zorg zal leiden.

Tijdens deze workshop willen we het "systeem" van PG collega's actief betrekken bij het geven van input en het bedenken van vragen rondom een op te zetten onderzoeklijn naar ouderen en verslaving. Met de verwachting dat de gezamenlijkheid zal zorgen voor kwalitatief beter onderzoek, wat resultaten oplevert waar de praktijk (het systeem) direct zijn voordeel mee kan doen.

---

6. Wat doen we met moeder en/of vader?

Rob van Dam, *Verpleegkundig specialist i.o. regio Haaglanden*

Mieke Hartgers, *specialismeleader Systeemtherapie en Consultatie PsyQ, klinisch psycholoog/psychotherapeut/ systeemtherapeut PsyQ*

In de fase van de ouderdom kunnen familierelaties onder druk komen te staan. Een fase waarin beslissingen met en voor de oudere genomen worden met betrekking tot behandeling, verzorging, wonen, etc. Oude patronen kunnen opspelen, verschillen tussen de kinderen met betrekking tot het leveren van mantelzorg kunnen tot conflicten leiden, partners zijn loyaal maar opgebrand, etc.

De nieuwe wet verplichte GGZ noemt op veel punten het belang van de rol van naaste familie, maar daarbij is de onderlinge overeenstemming binnen de familie niet vanzelf geregeld. In deze workshop zullen we oefenen met één van de systeemtherapeutische concepten die bij complicaties in de gezinssamenwerking van pas komen: meerzijdige partijdigheid.

---

7. Verpleegkundige systemen in de GGZ. NANDA, Carpenito of Townsend?

Rob Koolen, *Verpleegkundige Antes/BavoEuropaort*

Sjifra den Boer, *Verpleegkundig specialist in opleiding Antes/BavoEuropaort*

Deze workshop richt zich op de verschillende verpleegkundige systematieken binnen de GGZ. Aan de hand van casussen wordt er gebrainstormd over het toepassen van GGZ standaarden en verschillende verpleegkundige modellen.

Er zal tevens aandacht worden besteed aan een stappenplan voor het opstellen van verpleegplannen in de GGZ. Het stappenplan geeft handvatten om gestructureerd gegevens te verzamelen en biedt hulp bij het toepassen van praktische, evidence-based interventies.

De workshop is geheel vormgegeven met behulp van de verpleegmodellen van NANDA, Carpenito en Townsend. Afsluitend zal een groepsgesprek plaatsvinden over het belang en de voor- en nadelen van elk model.

---

8. Het zorgsysteem rondom de oudere patiënt met dementie

Marleen van der Stel, *SPV Parnassia regio Haaglanden*

Ada Klijs, *specialist ouderengeneeskunde Parnassia regio Haaglanden*

Het informele en formele systeem rondom de patiënt met dementie verschilt van dat van mensen met een andere psychiatrische aandoening:

- 'Formele' zorgsysteem: casemanager, thuiszorg, dagbesteding, plaatsing in VVT sector, wetgeving WMO en WLZ met indicatie aanvraag
- Informele zorgsysteem: groot aandeel in diagnostiek (hetero anamnese), in behandeling (psychoeducatie, mediatie) en is doorslaggevend voor opname (afwenden gevaar, overbelasting). Een van de pijlers bij behandeling van mensen met dementie bestaat uit het informeren en steunen van de primaire mantelzorgers om de patiënt een zo veilig mogelijke woonomgeving te kunnen bieden.

De vorm van de workshop zal interactief zijn, mogelijk met quiz / casus. Dit gemengd met passiever vormen in de vorm van een korte presentatie.

---

9. Ondersteuning van mantelzorgers in hun communicatie met de oudere met dementie

Nour Alkaduhimi, *(neuro)psycholoog, GZ-psycholoog i.o. regio Noord-Holland*

Dementerende ouderen kunnen last hebben van verschillende klachten waardoor het soms lastig kan zijn voor de omgeving om hiermee om te gaan. Wat is de juiste aanpak? En hoe moeten deze personen het beste benaderd worden? Dit zijn vragen die mantelzorgers vaak bij de behandelaar leggen. In deze workshop zal hier aandacht aan besteed worden, en reiken wij tips en handvatten aan rondom het omgaan met deze kwetsbare doelgroep, gebaseerd op wetenschappelijke kennis en praktijkervaring.

---

10. Wat te doen bij (een vermoeden van) ouderenmishandeling

Let op: deze workshop wordt bij voldoende aanmeldingen twee keer gegeven

Jan Geelhoed, *SPV Antes*

Medewerker *Veilig Thuis-Amsterdam*

Onderwerpen die aan bod komen:

- Definitie van Ouderenmishandeling.
  - Komt ouderenmishandeling veel voor?
  - Zes soorten signalen bij ouderenmishandeling. (Interactief) Wat herken je hiervan in je werk
  - Wanneer gebruik je de meldcode; wat zijn de vijf stappen van de meldcode
  - Wat is de functie van de verschillende afwegingskaders (per beroepsgroep)
  - Wat doet Veilig Thuis en wat doet Veilig Thuis niet
  - Wanneer moet je een melding maken bij Veilig thuis
  - Ouderenmishandeling en het EPD
  - Discussie aan de hand van 1-2 casussen van de deelnemers
-

11. “ Ouderen hebben de toekomst” – Brainstormsessie hoe de ouderenpsychiatrie er over 5 jaar uit moet zien

Fraukje Kroon, *Psychiater, Directeur zorg ouderen psychiatrie, NAH en ziekenhuispsychiatrie Antes*

Ingrid Jans, *Klinisch neuropsycholoog, directeur zorg Ouderenpsychiatrie Parnassia Noord-Holland en Parnassia Haaglanden*

Ouderenpsychiatrie houdt zich bezig met biologische en psychologische aspecten van normale veroudering, het psychiatrische effect van acute en chronische lichamelijke ziekten en de biologische en psychosociale aspecten van de pathologie van primaire psychiatrische stoornissen op oudere leeftijd. Ouderenpsychiatrie richten zich op preventie, evaluatie, diagnose en behandeling van psychische en emotionele stoornissen bij ouderen en verbetering van psychiatrische zorg voor gezonde en zieke oudere patiënten.

Welke ontwikkelingen zien we binnen ons vakgebied en met welke zijn wij en onze collega's bezig binnen de verschillende afdelingen voor ouderenpsychiatrie van de Parnassia Groep? Hoe richten wij onze organisatie in de verschillende regio's in? Hoe organiseren wij onze zorg aan ouderen met dementie en gedragsproblemen, aan ouderen met ernstige somatische problemen en hoe hebben wij onze acute zorg geborgd. Hoe verhouden wij ons tot onze regionale ketenpartners ook met het oog op de nieuwe wetgeving. Hoe blijven wij met het groeiend aantal ouderen en de huidige arbeidsmarktkrapte onze doelgroep goed bedienen?

In deze workshop willen wij met de deelnemers van gedachten wisselen over de toekomst van de ouderenpsychiatrie: de mogelijkheden en onmogelijkheden, de wensen en uitdagingen.
